

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства
освіти і науки України

№ _____

Звіт

**про завершення I (організаційно-підготовчого) етапу
дослідно-експериментальної роботи за темою «Формування
партнерських відносин батьків і вчителів як засіб розвитку особистості
учня» на базі КЗ «Дніпрорудненська гімназія «Софія» -ЗОШ I-III
ступенів №1» Василівської районної ради Запорізької області**

Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 21.11.2013 № 1603 « Про проведення дослідно –експериментальної роботи на базі КЗ «Дніпрорудненська гімназія «Софія» - ЗОШ I-III ступенів №1» та з метою становлення сучасної школи як соціально - педагогічної системи, що включає в себе взаємодію педагогів та батьків як рівноправних партнерів, які прагнуть до діалогу, міжособистісного спілкування, широкого соціального співробітництва, що дозволить краще пізнати дитину, подивитися на неї з різних позицій, побачити в різних ситуаціях, а отже, допоможе в розумінні її індивідуальних особливостей, розвитку здібностей, подолання негативних вчинків і проявів у поведінці, формування ціннісних життєвих орієнтацій на базі вищевказаного навчального закладу проводилася науково – дослідна робота за темою «Формування партнерських відносин батьків і вчителів як засіб розвитку особистості учня» .

Відповідно до плану та програми проведення I (організаційно-підготовчого) етапу дослідно - експериментальної роботи було реалізовано наступні завдання:

визначено та науково обґрунтовано тему, мету та завдання дослідно – експериментальної роботи;

вивчено та проаналізовано педагогічний досвід з проблематики дослідно – експериментальної роботи;

створено банк даних з даної проблеми;

здійснено розробку нормативно – правового забезпечення дослідно – експериментальної роботи;

проведено діагностику інноваційної компетентності педагогів навчального закладу та їх готовності до науково - дослідної та експериментальної роботи;

визначено та уточнено функціональні обов'язки членів педагогічного

колективу та батьків учнів, представників місцевої громади щодо вирішення завдань експерименту;

сформовано творчі групи вчителів для розробки програм, навчально-методичних комплексів з досліджуваної проблеми;

відбулося проектування і підбір матеріалів для роботи консультпункту (для учнів, батьків, учителів);

розроблено систему стимулювання педагогічного колективу щодо реалізації ідей та концептуальних засад діяльності закладу як експериментального;

визначено критерії ефективності формування системи партнерських відносин батьків та педагогів як засобу розвитку особистості учнів у гімназії.

проводиться удосконалення матеріально-технічної бази гімназії;

підведено підсумки I (організаційно-підготовчого) етапу дослідно-експериментальної роботи.

У зв'язку з соціально - економічною ситуацією, що склалася, батьки все частіше перекладають відповідальність за виховання і навчання дітей на навчальний заклад. Або, навпаки, у багатьох сім'ях не вважають за необхідне звертатися до педагогів з приводу проблем, які виникають у батьків з вихованням власних дітей. Інколи батьки звертаються до педагогів, коли вже буває пізно. Тому навчальний заклад має стати соціально - педагогічною системою, що включає в себе взаємодію педагогів та батьків як рівноправних партнерів.

Соціальна ситуація вимагає спеціальних програм освіти батьків і педагогів, що пов'язано із суттєвими ускладненнями в особистісному розвитку дітей. Проблема формування партнерських відносин батьків та вчителів як засобу розвитку особистості учня є актуальною для кожного сучасного навчального закладу і в її вирішенні повинні брати участь усі без винятку педагоги гімназії.

Важливим джерелом дослідно-експериментальної роботи є вивчення та аналіз наукових підходів, педагогічного досвіду з проблеми дослідно-експериментальної роботи.

З метою реалізації даного завдання протягом I (організаційно-підготовчого) етапу здійснювалося визначення термінології, обґрунтування та популяризація проблеми, над впровадженням якої працює педагогічний колектив.

Вбачаємо важливими у роботі:

- положення психолого - педагогічної науки про соціальну сутність виховання (І. Бех, Л. Виготський, І. Кон);
- положення психолого - педагогічної науки про дитину як об'єкт і суб'єкт виховання (Л. Артемова, Я. Коломінський, В. Петровський, Ю. Приходько);
- положення про виховний вплив сім'ї (Ю. Азаров, С. Русова,

М. Стельмахович, В. Сухомлинський);
- положення про процес взаємодії батьків і дітей (А.Адлер, Е. Берн,
Т. Гордон, К. Хорні) та інші.

Нормативно - правовою базою, локальними документами щодо ефективного формування партнерських відносин батьків і вчителів як засобу розвитку учня у закладі освіти є :

1. Державна цільова соціальна програма підтримки сім'ї до 2016 року.
2. Конвенція про права дитини (Ратифікована Постановою Верховної Ради від 27.02.1991 р.).
3. Закон України « Про охорону дитинства» (від 26.04.2001р.).
4. Державна національна програма «Діти України».
5. Закон України «Про попередження насильства в сім'ї»(від 15.11.2001р.)
6. Конституція України.
7. Закон України « Про державну допомогу сім'ям з дітьми».
8. Національна програма виховання дітей та учнівської молоді в Україні.
9. «Положення про середній загальноосвітній навчальний заклад».
10. Закон України « Про виховання дітей та молоді».
11. Сімейний Кодекс України.

Протягом організаційно - підготовчого етапу здійснено теоретичну підготовку членів педколективу до проведення експериментальної роботи .
Опрацьовано літературу:

1. Бех І.Д. “Виховання особистості”. - К, 2003р.;
 2. А Сухомлинський В. Батьківська педагогіка.-К.,1978.
 3. Амонашвілі Ш. Психологические основы педагогики сотрудничества. - Київ:“Освіта”, 1991
 4. Класний керівник і батьки: забезпечення партнерства і співпраці: збірка матеріалів з досвіду роботи./ Укл. А. І. Тюпа. - Миколаїв: ОІППО, 2012.
 5. Киричук О. Розвиток і самореалізація особистості в умовах освітнього закладу//Рідна школа. - 2002, № 5
 6. Профорієнтація учнівської молоді: посібник / Н. А. Побірченко, А. Л. Шайкова.-К.: Наук. Світ, 2009.
 7. Рибальченко Т. Взаємодія з батьками.- Х.: Основа, 2007 тощо.
- Вивчено досвід організації роботи з батьками Харківської спеціалізованої школи № 85, Миколаївських гімназій №4, ЗОШ № 44; Київської ЗОШ № 200 тощо (за публікаціями в педагогічній пресі та інтернет - матеріалами).

У навчальному закладі підібрано діагностичний інструментарій щодо визначення рівня готовності педагогів, учнів, батьків до участі в дослідно - експериментальній роботі.

Здійснено діагностування членів педагогічного колективу (діагностування рівня емоційного вигорання за методикою В.Бойка та готовності вчителя до інновацій; вивчення стосунків «учень - викладач» за методикою Ханіна -

Стамбулова).

Діагностика виховного потенціалу сім'ї проведена за методикою « Аналіз сімейних взаємин» (АСВ) Е. Ейдемільера, В.Юстицького (для з'ясування особливостей відносин батьків з дитиною, задоволення її потреб, рівня й адекватності вимог до неї). Задоволення навчально - виховним процесом батьків визначено за допомогою анкет « Вивчення характеру стосунків між педагогами та батьками», «Громадська оцінка і підтримка навчального закладу батьками», « Школа очима батьків».

Діагностичний інструментарій для учнів (анкети « Моє життя в сім'ї та школі», « Моя школа») допоміг з'ясувати атмосферу, в якій перебувають учні в сім'ї та гімназії.

У ході аналізу кадрових умов експерименту на I етапі було з'ясовано, що педагогічний колектив в основному готовий до здійснення інноваційної діяльності. Педагогічні працівники володіють інноваційними педагогічними технологіями, здатні акумулювати, використовувати чужий досвід, володіють методами педагогічного дослідження, здатні до перебудови діяльності, до співпраці. На високому та достатньому рівнях знаходиться графік на фрагментах «креативність» та «професійні здібності».

З учасниками НВП було проведено анкетування з метою виявлення : сім'я чи навчальний заклад має визначальний вплив на виховання особистості дитини.

Проведене діагностичне дослідження виявило, що серед 856 учнів гімназії 81% виховуються у повних сім'ях, 19% виховуються в сім'ях, де є один із батьків. У гімназії навчається 15 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, 16 дітей - інвалідів. 49 дітей (6% від загальної кількості) з сімей, де батьки розлучені, 54 дітей (7%) виховуються в сім'ях, де один із батьків перебуває за кордоном або в іншому місті на заробітках. За складом переважають сім'ї, де є 2 дітей (з таких сімей 59% учнів гімназії), 35% наших школярів є єдиними дітьми в своїх сім'ях, 6% виховуються в багатодітних сім'ях.

Аналіз соціальної активності учнів та їх батьків (на основі аналізу активності участі школярів та їх батьків у справах гімназії), проведення анкетування практичним психологом закладу дало змогу визначити, що 67% учнів і їх батьків готові до включення в дослідно-експериментальну діяльність.

У грудні 2013р. видано наказ про організацію дослідно-експериментальної роботи у навчальному закладі.

У грудні 2013 р. – січні 2014р. на нараді при директорові, засіданні науково-методичної ради, Ради гімназії, на засіданнях методичних комісій учителів, класних керівників, з учнями-керівниками органів учнівського самоврядування учасники навчально-виховного процесу ознайомлені з наказами, розпорядженнями щодо дослідно-експериментальної діяльності,

визначено та уточнено функціональні обов'язки членів педагогічного колективу. Розроблено перспективний план удосконалення матеріально-технічної бази щодо реалізації програми експерименту.

Для упровадження результатів вивчення передового педагогічного досвіду з теми дослідно-експериментальної роботи створено 4 циклові комісії вчителів - експериментаторів та батьків (за згодою) з реалізації проектів «Щаслива родина», «Обдарованість», «Громадянське виховання», «Здорова родина - здорова дитина») у складі по 10-15 досвідчених, творчих педагогічних працівників.

Функціональні обов'язки членів колективу щодо вирішення завдань експерименту визначено відповідно до структури організації дослідно-експериментальної роботи в навчальному закладі. Згідно з таким поділом поставлено завдання та визначено обов'язки кожного члена циклової комісії на основі розроблених положень про творчу групу в системі науково-методичної роботи педагогічних працівників гімназії.

Розроблено науково-методичну тему педагогічного колективу гімназії на 2013-2018 роки: «Формування партнерських відносин батьків і вчителів як засіб розвитку особистості учня», на базі якої визначено науково-методичну тему на 2014-2015 навчальний рік «Обґрунтування моделі формування партнерських відносин батьків і вчителів як засіб розвитку особистості учня».

Виходячи з цього, розроблено науково-методичні теми, над якими працюють циклові комісії, а також методичні теми кожного педагогічного працівника.

Керівництво дослідно-експериментальною роботою здійснюється науково-методичною радою, до складу якої входять директор, заступники директора, керівники методичних комісій, циклових комісій, науковий керівник дослідно-експериментальної роботи, наукові консультанти, соціальний педагог, практичний психолог, голова ради гімназії.

На прийняття свідомого рішення педагогічного колективу щодо активної участі в експериментально-дослідній роботі вплинула низка заходів:

організаційна нарада дирекції гімназії за участю членів ради гімназії (обговорено специфіку діяльності гімназії в умовах дослідно-експериментальної роботи) 25.11.2013 р.;

організаційні наради керівників методичних комісій педагогічних працівників 29.11. 2013 р.;

організаційна нарада вчителів початкових класів, вчителів-предметників 5-11 класів 09.12.2013 р. – прихильників експерименту. Створені робочі групи з питань організації I етапу експерименту;

науково-методичні консультації з представниками Міністерства освіти і науки України; Департаменту освіти і науки, молоді та спорту Запорізької

ОДА, відділу освіти Василівської районної ради Запорізької області ,
Василівської районної державної адміністрації Запорізької області;

КЗ «Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти»;
Інституту інноваційних технологій і змісту освіти МОН України; з
керівниками загальноосвітніх навчальних закладів, які проводять дослідно-
експериментальну роботу, пов'язану з темою експерименту;

педагогічні ради: «Про забезпечення участі КЗ «Дніпрорудненська
гімназія «Софія» -ЗОШ I-III ступенів №1» у дослідно-експериментальній
роботі всеукраїнського рівня за темою «Формування партнерських відносин
батьків і вчителів як засіб розвитку особистості учня»(2013 – 2018 р.р.)
(протокол №2 від 25.12.2013 р.), «Профільне навчання: складові вибору»
(протокол №3 від 25.12.2013 р.), «Інтеграція потенціалу сім'ї та гімназії в
навчання і розвиток дитини» (протокол №4 від 09.04.2014 р.);

співбесіди (січень 2014 р.) з членами колективу за опрацьованою
літературою, інтернет –матеріалами з проблемної теми;

засідання циклових комісій (лютий - квітень 2014) , науково-
теоретичний семінар «Класний керівник і батьки: забезпечення партнерства і
співпраці» (березень 2014);

розпочато роботу консультпункту «Батьківська світлиця (березень
2014) для вчителів, вихователів ГПД, класних керівників щодо організації
навчально-виховної діяльності в умовах діючого експерименту;

проведено декади педагогічної майстерності класних керівників,
вихователів ГПД на тему «Учитель-учні-батьки: шляхи розвитку
демократичного та гуманного стилю стосунків» (лютий 2014 р.), вчителів –
предметників – «Навчальна та міжособистісна взаємодія педагогів та учнів»
(березень 2014);

проведена спільно з науковцями Київського університету імені Бориса
Грінченка науково - практичний семінар «Особливості формування
партнерських відносин батьків і вчителів за сучасних умов» (11.04.2014р.);

засідання ради гімназії (розглянуто питання про участь гімназії у
дослідно-експериментальній роботі всеукраїнського рівня) (грудень 2013 р.);

засідання науково-методичної ради гімназії (обговорено тематику та етапи
проведення дослідно-експериментальної роботи, завдання дослідження,
теоретико-методологічну основу дослідження(протокол №2 від 03.12.2013 р.);

загальні збори учасників навчально – виховного процесу (вирішено
питання про широку підтримку експерименту всіма членами колективу та
важливості його результатів не тільки для навчального закладу, а й для всіх
загальноосвітніх навчальних закладів України (10.06.2014 р.).

Таким чином, колектив навчального закладу прийняв рішення взяти
участь в інноваційній діяльності як пріоритетному напрямі розвитку
гімназійного колективу.

Необхідною умовою ефективної реалізації дослідно-експериментальної
діяльності є навчально-методичне забезпечення процесу навчання. Протягом

2семестру 2013-2014 навчального року на 1 етапі дослідно-експериментальної роботи опрацьовано комплекс навчальних програм сімейного виховання «Сімейні цінності» для 8 – 9 класів та з 1 вересня 2014 р. розпочато навчання за даним курсом .

З метою більш ефективного процесу реалізації сучасних завдань навчально-виховної діяльності здійснюється оновлення матеріально-технічної бази гімназії .

Визначено орієнтовні критерії ефективності формування системи партнерських відносин батьків та педагогів як засобу розвитку особистості учня (при врахуванні виховних ресурсів сім'ї):

- задоволеність навчально - виховним процесом;
- активність батьків у навчально-виховному процесі закладу;
- задоволеність батьків результатами спільної діяльності з учителями;
- ступінь участі батьків в управлінні навчальним закладом;
- єдність педагогів, батьків, самих учнів у поглядах та позиціях щодо вибору профілю навчання та визначення шляхів його реалізації;
- вплив співробітництва гімназії і сім'ї на усвідомлений вибір учнями профілю навчання та вибору успішної професії.

Працюючи над темою дослідження, педагогічний колектив звертає увагу на проміжні результати діяльності: постійна участь учнів та батьків, членів родин у проведенні свят, виховних годин, занять у гуртках, у конкурсах-захистах науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН України тощо.

Програма I (організаційно-підготовчого) етапу виконана в повному обсязі.

Метою і завданнями наступного, II (концептуально – діагностичного) етапу (вересень 2014 р. - вересень 2015 р.) реалізації дослідно-експериментальної діяльності стане :

розробка теоретико-концептуальних засад експериментальної роботи, підбір методик і технологій дослідження, моніторингу експерименту, розробка науково-методичного забезпечення дослідно-експериментальної роботи;

визначення критеріїв, показників та рівнів сформованості партнерських відносин батьків та педагогів у контексті розвитку дитини. Визначення психолого-педагогічного супроводу експерименту: методик та описів психодіагностичного інструментарію для забезпечення діагностики сформованості соціально зрілої , компетентнішої зорієнтованості учнів; проведення діагностики рівня педагогічної компетентності педагогічного колективу гімназії з проблеми дослідження;

організація та проведення комплексного психолого-педагогічного моніторингу впливу партнерських відносин батьків та педагогів на формування в учнів життєвих компетентностей, рівня сформованості в учнів соціальної активності та професійної зорієнтованості;

інформаційно-освітнє забезпечення експериментальної діяльності;
розробка проекту «Формування партнерських взаємин гімназії та сім'ї»;
розробка Програми розвитку особистості гімназиста (самопізнання, самовдосконалення, самореалізація);

розробка структурно функціональної моделі компетентнісного виміру особистісного зростання учня, доведення її до відома батьківського загалу;
підбір методичних рекомендацій щодо організації роботи з батьками в сучасному закладі освіти;

розробка анкет, тестів, запитальників для проведення дослідження;
проведення науково-практичного семінару «Формування системи партнерських відносин батьків та педагогів як засіб розвитку особистості учня ».

Науковий керівник

Н. А. Побірченко

Директор КЗ «Дніпрорудненська гімназія
«Софія» -ЗОШ І-ІІІ ступенів №1»

В. Д. Пилипенко

Координатор

Г. Е. Самойленко